

SÖZLEŞMENİN TÜRÜ / KONUSU	BEDEL ¹ DÖVİZ CİNSİNDEN ² KARARLAŞTIRILABİLİR Mİ?	DAYANAK
		8. MADDE
Gayrimenkul ³ (Taşınmaz) Satışına İlişkin Sözleşmeler	HAYIR	1. Fıkra
Gayrimenkul (Taşınmaz) Kiralanmasına İlişkin Sözleşmeler	HAYIR	2. Fıkra
İş Sözleşmeleri	HAYIR	3. Fıkra
Yurt dışında ifa edilecek olan iş sözleşmeleri	EVET	3. Fıkra
T.C. ile vatandaşlık bağı bulunmayan ama Türkiye'de yerleşik bulunan ⁴ kişilerin taraf olduğu iş sözleşmeleri	EVET	11. Fıkra
Türkiye'de yerleşik bulunmayan kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş sözleşmeleri	EVET	16. Fıkra
Hizmet Sözleşmeleri ⁵	HAYIR	4. Fıkra
Danışmanlık, aracılık ve taşımacılık sözleşmeleri	HAYIR	4. Fıkra
Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri	EVET	4. Fıkra
İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri	EVET	4. Fıkra
Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri	EVET	4. Fıkra
Türkiye'de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye'de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye'de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri	EVET	4. Fıkra
Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu hizmet sözleşmeleri	EVET	16. Fıkra
Bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin hizmet sözleşmeleri	EVET	8. Fıkra

¹ Buradaki **BEDEL** kavramı sözleşme bedeli yanında sözleşmeden kaynaklanan diğer (tali) ödeme yükümlülüklerini de kapsar. Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi de mümkün değildir.

² Buradaki **DÖVİZ CİNSİNDEN** kavramı bedeli döviz olarak veya uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeleri de kapsamaktadır.

³ Buradaki **GAYRİMENKUL** kavramı Türkiye sınırları içerisinde bulunan taşınmazları ifade etmekte olup, söz konusu taşınmaz bir serbest bölgede dahi olsa Türkiye sınırları içerisinde sayılacaktır.

⁴ Buradaki **TÜRKİYE'DE YERLEŞİK** kavramı yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahipleri dahil Türkiye'de ikametgâh sahibi gerçek ve tüzel kişiler ile yerleşmek niyetiyle bir takvim yılı içerisinde Türkiye'de devamlı olarak 6 aydan fazla oturanları ifade eder. Dışarıda yerleşik kişilerden Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre bir sermaye tahsisi suretiyle Türkiye'de şube açmış olan veya bir şirkete katılmış veya şirket kurmuş gerçek ve tüzel kişiler yalnızca bu faaliyetleri dolayısıyla Türkiye'de yerleşik sayılır.

⁵ Yayınlanan Tebliğ'de **HİZMET SÖZLEŞMELERİ** için detaylı bir tanım yapılmamış olup, Tebliğ'de özel olarak belirtilen hizmet sözleşmeleri dışındaki iş görmeye ilişkin sözleşmelerin hizmet sözleşmesi kapsamında olup olmadığı hususunda her bir sözleşmenin ayrı ayrı ele alınması gerekmekte olup bu konuda antette bulunan iletişim kanallarımızdan sözleşme bazlı bilgi alınması rica olunur. Fakat genel anlamıyla Tebliğ'de belirtilmeyen hizmet sözleşmeleri için Türk Borçlar Kanunu'nun 393. Maddesi'nde belirtilen hizmet sözleşmesi tanımı ile bir çerçeve çizmek mümkündür. Buna göre "*Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.*"

Eser Sözleşmeleri⁶	HAYIR	<i>5. Fıkra</i>
4490 sayılı Kanun ile 491 sayılı KHK'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilerin ⁷ inşası, tamiri ve bakımına ilişkin eser sözleşmeleri	EVET	<i>5. Fıkra</i>
Menkul (Taşınır) Satışına İlişkin Sözleşmeler	EVET	<i>6. Fıkra</i>
İş makinesi ve taşıtların satışına ilişkin sözleşmeler	HAYIR	<i>6. Fıkra</i>
Menkul (Taşınır) Kiralanmasına İlişkin Sözleşmeler	EVET	<i>7. Fıkra</i>
İş makinesi ve taşıtların Kiralanmasına ilişkin sözleşmeler	HAYIR	<i>7. Fıkra</i>
4490 sayılı Kanun ile 491 sayılı KHK'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilere ilişkin finansal kiralama sözleşmeleri	EVET	<i>9. Fıkra</i>
32 Sayılı Kararın 17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri	EVET	<i>10. Fıkra</i>
13.9.2018'den önce akdedilmiş bulunan iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri	EVET	<i>22. Fıkra</i>
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KAPSAMINDAKİ YAZILIM VE DONANIM SATIŞI, LİSANSI VE BUNA İLİŞKİN HİZMET SÖZLEŞMELERİ	HAYIR	<i>8. Fıkra</i>
Bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri	EVET	<i>8. Fıkra</i>
Kamu Kurumu Ve TSK Güçlendirme Vakıf Şirketinin Taraf Olduğu Sözleşmeler	EVET	<i>12. Fıkra</i>
Kamu Kurumu ve TSK Güçlendirme Vakıf şirketince taraf olunan gayrimenkul satış/kiralama sözleşmeleri	HAYIR	<i>12. Fıkra</i>
Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Taraf Olduğu Döviz Cinsinden Veya Döviz Endeksli İhaleler, Sözleşmeler Ve Milletlerarası Antlaşmaların İfası Kapsamında Olmak Kaydıyla; Yüklenicilerin Üçüncü Taraflarla Akdedeceği Sözleşmeler	EVET	<i>13. Fıkra</i>
Yukarıdaki kapsamda olmakla birlikte konusu gayrimenkul satış veya gayrimenkul kiralama olan sözleşmeler ile iş sözleşmeler	HAYIR	<i>13. Fıkra</i>
Hazine Ve Maliye Bakanlığının 4749 Sayılı Kanun Kapsamında Gerçekleştirdiği İşlemlerle İlgili Olarak Bankaların Taraf Olduğu Sözleşmeler	EVET	<i>14. Fıkra</i>
Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Sermaye Piyasası Araçlarının (Yabancı Sermaye Piyasası Araçları Ve Depo Sertifikaları İle Yabancı Yatırım Fonu Payları Da Dahil Olmak Üzere) Döviz Cinsinden Oluşturulması, İhracı, Alım Satımı Ve Yapılan İşlemlere İlişkin Yükümlülükler	EVET	<i>15. Fıkra</i>

⁶ Türk Borçlar Kanunu'nda **ESER (İSTİSNA) SÖZLEŞMESİ** olarak belirtilen sözleşme tipinin sınırlarını belirlemek açısından klasik anlamda **ESER** kavramının dışına çıkılarak **YAPIM, BAKIM, ONARIM VE YÜKLENİM SÖZLEŞMELERİ** şeklinde bir tanım yapmak daha doğru olacaktır. Buna göre kurulum, bakım ve onarım gibi teknik servis hizmetlerine ilişkin sözleşmeleri eser sözleşmesi kapsamında görmek daha doğru olacaktır. Fakat her sözleşmeyi kendi koşullarında incelemek gerektiği de dikkate alındığında bu konuda antette bulunan iletişim kanallarımızdan sözleşme bazlı bilgi alınması rica olunur.

⁷ Burada yer alan **GEMİLERİN** kavramının geniş yorumlanması ve gemilerin işletilmesi ve sefere çıkabilmesi için zaruri olan ekipmanın inşası, kurulumu, bakım ve onarımının da gemi onarımı sınırları içerisinde sayılması gerektiği kanaatindeyiz.

(i) Türkiye'de Yerleşik Yolcu, Yük Veya Posta Taşıma Faaliyetinde Bulunan Ticari Havayolu İşletmeleri;		
(ii) Hava Taşıma Araçlarına, Motorlarına Ve Bunların Aksam Ve Parçalarına Yönelik Teknik Bakım Hizmeti Veren Şirketler;		
(iii) Sivil Havacılık Mevzuatı Kapsamında Havalimanlarında Yer Hizmetleri Yapmak Üzere Çalışma Ruhsatı Alan Veya Yetkilendirilen Kamu Ya Da Özel Hukuk Tüzel Kişiliği Statüsündeki Kuruluşlar İle Söz Konusu Kuruluşların Kurdukları İşletme Ve Şirketler İle Doğrudan Veya Dolaylı Olarak Sermayelerinde En Az %50 Hisse Oranına Sahip Olduğu Ortaklıkların Taraf Oldukları Sözleşmeler	EVET	17. Fıkra
Yukarıdaki kapsamda olmakla birlikte konusu gayrimenkul satış veya kiralama olan sözleşmeler	HAYIR	17. Fıkra
EK BİLGİLENDİRMELER;	-	
Sözleşme bedeli döviz cinsinden kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde sözleşme bedellerinin Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi zorunludur.	-	23. Fıkra
12.09.2018 tarihinden önce imzalanan sözleşmelerin Türk Lirası üzerinden yeni bedeli belirlenirken taraflarca mutabakata varılamazsa sözleşmenin Türk Lirası cinsinden yeni bedeli söz konusu döviz bedelinin 02.01.2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının sözleşme bedelinin otomatik olarak değiştirildiği tarihe ⁸ kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.	-	24. Fıkra
12.09.2018 tarihinden önce imzalanan konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinin bedeli 2 yıllık süre için Türk Lirası olarak belirlenecektir. Ancak, Türk parası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; kira bedeli Türk parası olarak belirlenirken taraflarca mutabakata varılamazsa, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar TÜİK'in her ay için belirlediği TÜFE aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı için Türk parası cinsinden kira bedeli belirlenirken taraflarca mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin TÜİK'in belirlediği TÜFE aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkroda belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur.	-	24. Fıkra
Türk Lirası olarak yeniden bedel belirleme işlemi tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmaz.	-	24. Fıkra
İstisna tanınan sözleşmelerle alakalı olarak tarafların talebi ile yeni yapılacak sözleşmeler için veya mevcut sözleşmeler için de tarafların talepleri olması halinde sözleşmelerde yer alan bedeller Türk Parası cinsinden kararlaştırılır.	-	25. Fıkra

⁸ Mutabakata varılamadığına karar verilen, görüşmelerin olumsuz sonuçlandığı tarih olarak anlaşılmaktadır.